

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Изх. № 46/09.03.2023г.

ДО

ГЪЛЪБ ДОНЕВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИВАН ДЕМЕРДЖИЕВ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

МАРИЯ ГАЙДАРОВА
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА

Относно: *Покана за поемане на конкретен държавен ангажимент за подкрепа на Центъра за безопасен интернет и представяне на онлайн платформата „Ръчкатор“ на Национална мрежа за децата*

Уважаеми г-н Донев,
Уважаеми г-н Демерджиев,
Уважаема г-жо Гайдарова,

През последната година и половина ние от Националната мрежа за децата сме поставяли многократно въпроса за финансирането на Центъра за безопасен интернет пред държавните институции. България е на път да остане без Център за безопасен интернет и ще е единствената страна в Европейския съюз, като почти година Центърът се издържа предимно от дарения. Системното не решаване на тези и много други въпроси, касаещи децата на България, ни поставят в ситуация да търсим отговорност от конкретни длъжностни лица и политици за решаването им, като включваме и ангажираме в по-голяма степен обществото в решаването на тези проблеми.

Имено затова на 13 март 2023 г. Национална мрежа за децата, обединение на над 120 организации и граждански активисти, работещи в областта на детските права, стартираме нова кампания за повишаване на информираността на обществото по спешни и ключови въпроси, касаещи политиките за децата. Кампанията се осъществява чрез специална онлайн платформа, наречена „Ръчкатор“, чрез която всеки месец ще поставяме избран актуален проблем на децата в България, който към момента не е намерил решение от отговорните институции и ресорните министри, политици и държавници.

В платформата са изобразени графично отговорните лица – министри, председатели на държавни агенции и ресорни структури от които пряко зависи решаването на тези въпроси. Всеки гражданин, който е влязъл

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

в платформата, чрез бутон може да „ръчка“ анимирани изображения на политици, които ги подканят да намерят максимално бързо разрешение на казуса и проблема, като брояч ще отброява колко „сръчквания“ има към дадения политик или държавник.

Смятаме, че чрез платформата, която е едновременно атрактивна за публичното пространство, но и поставя сериозни въпроси, без да допуска обиди, персонално злепоставяне и език на омраза, ще обединим гражданите, които всекидневно се сблъскват с различни проблеми и трудности при отглеждането на своите деца в България и политиците/държавниците, на които е делегирана отговорността да решават по най-приоритетния и най-добър начин тези проблеми. По темата за Центъра за безопасен интернет сте избрани Вие тримата, които имате пряко и отговорно решение за гласуване и предоставяне на бюджет за Центъра за безопасен интернет, за да продължи своята дейност.

С настоящото писмо ви каним да присъствате на представянето на платформата на 13 март 2023 г. на бул. „Витоша“ 58 от 13 до 17 ч. Ще се радваме да бъдете заедно с нас, където ще има журналисти и граждани, ангажирани по темата. В случай, че бъде решен от вас този въпрос, предвиждаме да бъдат поднесени публични благодарности за това. По-долу в приложение ще намерите конкретните проблеми и възможните решения пред Центъра за безопасен интернет, които са предоставяни на отговорните институции, както и визуализацията на платформата.

Оставаме отворени към въпроси и пояснения, както и към конструктивен диалог и намиране на най-добрите пътища към подобряване на живота на децата в България.

С уважение,

Георги Богданов
Изпълнителен директор
Национална мрежа за децата

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

**Безопасността на
децата в интернет
е в техните ръце.**

София 1463,
бул. Витоша 58, ет. 4

02 988 82 07
02 444 43 80

office@nmd.bg
www.nmd.bg

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

КОНЦЕПЦИЯ

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТ НА НАЦИОНАЛНИЯ ЦЕНТЪР ЗА БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ

Въведение

Националният център за безопасен интернет функционира в България от 2005 година, управляван от фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и Асоциация Родители. За повече 16-те години на своето съществуване той е обработил над 63 000 сигнала за насилие и тормоз на деца онлайн, подадени от деца, родители и професионалисти, работещи с деца. Към Центъра функционират две линии - гореща и консултативна. Горещата линия поема сигналите за тежко насилие, трафик и сексуална експлоатация над деца, докато консултативната линия поема и консултира случаи на онлайн тормоз, сблъскване с вредно и опасно съдържание и др. Почти непрекъснатата тенденция на увеличаване на сигналите през годините показва натрупването на сериозна обществена разпознаваемост и доверие. С настъпването на пандемията от COVID-19 и преминаването на съществена част от образователната и неформалната комуникация на децата онлайн, се наблюдава двойно увеличение на сигналите (от 9289 през 2019 на 17 855 през 2020). За сравнение, сигналите, подадени на Националната телефонна линия за деца през 2020 и 2021 година са 3 годишно.

Наред с широката си обществена разпознаваемост, Центърът има отлично отработена координация с държавните и международните институции и мрежи. Като част от европейската мрежа от 30 национални центъра за безопасен интернет и на Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE с 42 държави членки Центърът работи в тясно сътрудничество със сектор „Киберпрестъпност“ на ГДБОП и Интерпол. От самото му създаване, към него функционира Обществен съвет за безопасен интернет с 30 членове, сред които са и представители на Министерство на вътрешните работи, Министерство на образованието, Министерство на телекомуникациите и информационните технологии и системи, Министерство на културата, Държавната агенция за закрила на детето и Държавната агенция за електронно управление¹. Тази координация е от особена важност в случаите на международно разпространение на порнографски материали с деца, трафик и пр.

Макар да няма държавно финансиране, **Националният център за безопасен интернет на практика изпълнява държавния ангажимент по силата на подписани международни споразумения и европейски**

---

¹ В момента тече процедура за включването на Министерство на електронното управление на мястото на Агенцията.

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

директиви² да гарантира правото на децата да се възползват безопасно от възможностите на дигиталната епоха. Именно затова налице са препоръки от страна на Съвета на Европа към България да финансира дейности, осъществявани от гражданското общество за превенция на рисковете и защита на децата в дигиталното пространство.

Необходими са спешни мерки от страна на държавните институции за осигуряването на устойчивост на Националния център, който е единственият европейски център без държавно финансиране. При липсата на подобно финансиране, предстои закриването на горещата и консултативната линия, както и прекратяване на обученията през юли 2022. Това ще доведе до повече от 15 000 случая на онлайн насилие, тормоз и сексуална експлоатация над деца, които ще останат неадресирани и без интервенция. Нещо повече, с прекратяването на обученията и подкрепата на деца, родители и професионалисти ще бъде прекратена и превенцията на онлайн насилие и тормоз, която обхваща над 4000 хиляди деца годишно.

Механизъм за осигуряване на устойчивост

За да бъде гарантирано функционирането на Националния център и посрещането на сигналите, е нужно осигуряването на 3 основни типа дейности:

1. **Гореща линия** – 24 часова услуга, онлайн механизъм за докладване на сигнали за кибер престъпления срещу деца, като сексуална онлайн експлоатация, изнудване и други, проверка и предаване на информацията на националните правоохранителни органи, Интерпол и Европол.

2. **Консултативна линия за онлайн безопасност 123 124** – 8 часова услуга, в която експерти-консултанти информират и оказват подкрепа в ситуации на реален или потенциален риск за децата и младежите в интернет. Консултантите на линията са психолози, преминали специално обучение за консултиране, подкрепа и информиране в областта на онлайн безопасността на деца и юноши, родители и учители. Консултантите на линията работят за превенция на насилието в онлайн среда и осъществяват интервенция при ситуации на насилие като онлайн тормоз, груминг, секстинг, злоупотреба с лични данни, профили и самоличност онлайн и др. Като професионалисти, работещи с деца, те се ръководят от принципи, политики и специални процедури, които целят да гарантират правата и благосъстоянието на децата.

3. **Превенционна дейност** - развиване на капацитет и устойчивост чрез директна работа с деца - обучения на деца, родители, учители и други професионалисти за опасностите за деца онлайн и начините за тяхното предотвратяване; и комуникационна дейност - ежегодни информационни кампании на национално равнище.

Налице са няколко сценария за осигуряване на финансова устойчивост на Националния център за безопасен интернет.

---

² Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (Конвенцията Ланзароте, 2007 г.) и Директива 2011/93/ЕС за борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

Сценарий 1: Разкриване на бюджетна линия към Министерство на електронното управление чрез промяна в Устройствения правилник на МЕУ, която конституира структура за информиране, консултиране и реакция в случаи на онлайн тормоз и насилие над деца към Министерството (това е моделът, по който функционира Националната телефонна линия към Държавната агенция за закрила на детето).

Този сценарий е най-вероятен и в най-напреднала фаза по отношение на проверка на възможности да бъде реализиран и проведени разговори с отговорните институции. Необходима е единствено промяна в УП на МЕУ, която да бъде гласувана от Министерски съвет, след което услугата да бъде делегирана на Центъра за безопасен интернет. Това може да се случи в срок от два месеца и да бъде за период от 4 години.

Сценарий 2: Разкриване на бюджетна линия към Държавната агенция за закрила на детето по модела на Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111.

Финансирането на Националната телефонна линия за деца представлява бюджетна линия в рамките на бюджета на Държавната агенция за закрила на детето, осигурен от бюджетна програма “Подкрепа за децата и семействата” (класификационен код съгласно РМС №189/2020 1500.05.01). Разкриването на допълнителна бюджетна линия, която да осигури финансирането на Националния център за безопасен интернет може да използва готовия модел на НТЛД.

Сценарий 3: Създаване на Национален фонд за безопасен интернет към Министерство на електронното управление и/или Министерство на вътрешните работи и/или Министерство на образованието и науката.

Националният фонд е практика, съществуваща в някои страни (напр. Гърция), в които се създава Национален фонд, финансиран от едно или повече министерства. Този сценарий също създава възможност за сравнително лесно осигуряване на финансиране, но предполага допълнително проучване на механизмите и решенията, които да позволят създаването на Национален фонд. Допълнително, риск, който съществува при изпълнението на този сценарий, е и затруднена координация между отговорните министерства.

Сценарий 4: Разкриване на социална услуга като делегирана от държавния бюджет дейност през бюджета на Столична община.

Този сценарий изисква решение на Столичния общински съвет за разкриване на услугата и лицензиране на услугата от Агенцията за качество на социалните услуги. Макар и възможен, този сценарий е с най-ниска ефективност, тъй като, от една страна Националният център за безопасен интернет предоставя интегрирана услуга, която трудно може да се вмести в определението единствено на социалните услуги, и, от друга, изисква повече административни дейности и практически изисква най-ресурсоемък и вреемеемък процес.

Бюджет

Необходимият **минимален бюджет** за функционирането на Националният център за безопасен интернет е:

НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

УСЛУГА/ДЕЙНОСТ	Описание	БЮДЖЕТ за 12 месеца	БЮДЖЕТ за 24 месеца
Гореща линия	Приема сигнали за онлайн престъпления срещу деца	80 000 лв.	160 000 лв.
Консултативна линия	Консултира и подкрепя деца, тийнейджъри, родители и учители при онлайн проблеми с дете	90 000 лв.	180 000 лв.
Превенционна дейност: обучения, конференции, събития, създаване на материали за деца, родители и професионалисти работещи с деца		30 000 лв.	60 000 лв.
ОБЩО		200 000 лв.	400 000 лв.

Осигуряването на финансова устойчивост на линиите и превенционната дейност ще позволи на организациите, управляващи Националния център за безопасен интернет да привлекат допълнителни средства по програми и проекти към Европейската комисия, национални и международни финансиращи организации, бизнес и др. Това ще позволи мултиплицирането на ефекта от превенционната дейност, както и още по-широки информационни кампании за популяризиране на линиите и възможностите за търсене на помощ от страна на децата, родителите и професионалистите в случаи на онлайн насилие и тормоз.